

LIBRIS

We know
books

JOJO MOYES

Toți am fost aici

Traducere din limba engleză
LAURA BERTEANU

LITERA
București

CAPITOLUL 1

Lila

Pe noptiera Lilei este o fotografie înrămată, pe care nu a avut încă energia – sau poate dorința – să o ia de acolo. Patru chipuri înghesuite unul în celălalt în fața unui acvariu imens din cine știe ce atracție turistică din străinătate – acum nu-și mai amintește unde erau – cu un banc de pești dungați, irizați, care privesc în gol din spatele lor. Violet își împinge nasul în sus cu un deget și-și trage în jos pleoapele inferioare, ceea ce o face să arate ca o figură de ceară grotescă; Celie, într-o bluză în dungi, ca de marinar, se strâmbă și ea, deși, ținând cont de faptul că împlinise deja 13 ani, e ceva mai reținută; Lila zâmbește încrezătoare, ca și cum ar spera că va fi o fotografie frumoasă de familie, în ciuda tuturor dovezilor, iar Dan zâmbește și el, însă fără ca zâmbetul să-i atingă ochii, și are o expresie enigmatică în timp ce mâna i se odihnește pe umărul lui Violet.

Această ultimă fotografie de familie este primul lucru pe care-l vede dimineața și ultimul pe care-l vede seara și, deși știe că ar trebui să o pună undeva ca să nu-i afecteze ziua, din cine știe ce motiv pe care nu și-l poate explica, nu se îndură să o bage în sertar.

Uneori, noaptea, când nu poate să doarmă, privește lumina lunii alunecând în dăre pe tavanul dormitorului ei, se uită la fotografia asta și se gândește cu jind la familia pe care ar fi putut să o aibă, la toate fotografiile de vacanță care nu vor exista niciodată: weekenduri ploioase în Cornwall, plaje exotice și ei toți îmbrăcați în alb, o absolvire plină de veselie în fața unei universități din cărămidă roșie, poate nunta lui Celie, cu părinții mândri alături de ea. Toate acestea sunt imagini fantomatice, efemere ale unei vieți care s-a evaporat pur și simplu sub ochii ei.

Și uneori se gândește să ia un strat gros de lipici și să-l întindă pe toată fața lui Dan.

Lila încearcă să desfunde o instalație foarte încăpățânată din baia de la etaj, când sună Anoushka. Cu doi ani în urmă, când ea și Dan cumpăraseră casa asta – o locuință mare și „excentrică” (ceea ce, în limbajul unui agent imobiliar, însemna că „nimeni altcineva nu vrea să o cumpere”) și care necesita renovare, aflată într-o zonă verde din nordul Londrei –, Lila fusese încântată de băile vechi de zeci de ani, în nuanțe de verde mentă și zmeură, găsindu-le – împreună cu tapetul floral – fermecătoare și originale. Ea și Dan se plimbaseră prin fiecare încăpere, imaginându-și felul în care avea să arate casa după ce avea să fie gata. Deși, dacă acum stătea să se gândească mai bine, ea fusese cea care se plimbase și își imaginase, în timp ce Dan spusese doar „Hm, hm”, deloc implicat, trăgând mereu cu ochiul la telefon. Chiar a doua zi după ce luaseră cheia, aceeași instalație fermecătoare și originală hotărâse să-și arate adevărata față într-o serie nesuferită de înfundări și revărsări. În baia roz – cea pe care o foloseau fetele –, un desfundător de toaletă și un umerăș răsucit stau acum lângă closet, așteptând-o pe Lila (pentru că se pare că e întotdeauna treaba Lilei) să atace obiectul

misterios care se hotărâse de data asta să se înfigă cu stoicism în adâncul vasului.

– Lila, scumpo, ce mai faci?

Vocea Anoushkăi se aude mai înfundat și Lila poate să audă:

– Nu, Gracie, nu vreau garoafe în el. Sunt niște flori atât de vulgare! Nu, nu, în nici un caz gerbere. Le urăște!

Lila se apleacă și atinge cu nasul butonul de difuzor de pe ecranul telefonului. Își înăbușă greața în clipa în care un val de apă se ridică peste marginea mânușii ei de cauciuc.

– Minunat! Nemaipomenit! spune ea. Tu ce faci?

– Ca întotdeauna, lupt din toate puterile pentru autorii mei. Apropo, un nou cec pentru drepturi de autor e în drum spre tine. L-ai fi primit de săptămâna trecută, dar Gracie e însărcinată și biata de ea vomită întruna. Sincer, a trebuit să arunc trei coșuri de gunoi din birou. Erau un pericol pentru sănătate.

La parter, Truant, câinele, latră agitat. Latră la orice – la veverițele din grădină, la porumbei, la oamenii care vin să ia gunoiul, la musafirii ocazionali, la aer.

– Oh, minunat! spune Lila, în timp ce închide ochii și împinge și mai adânc umerășul. Că e însărcinată vreau să spun. Nu că vomită.

– Ba nu prea e, scumpo. E înfiorător de inconvenabil. Nu pot să pricep de ce fetele astea fac întruna copii. Asistentele mele vin și pleacă. Încep să mă întreb dacă n-o fi ceva în aerul condiționat. Și ia spune, ce mai fac fetele tale încântătoare?

– Bine. Sunt foarte bine, zice Lila.

Ele nu sunt deloc foarte bine. Celie izbucnise în lacrimi la micul-dejun după ce văzuse, se pare, ceva pe Instagram și, când Lila o întrebase ce se întâmpla, fata ei cea mare îi spusese că oricum nu putea să înțeleagă și plecase glonț la școală. Violet o străpunsese cu o privire de furie rece când îi spusese că trebuia să se ducă joi la tata – era seara lui –, se lăsase să alunece

de pe scaunul înalt fără nici un cuvânt și nu vorbise cu ea tot drumul spre școală.

– Bun, bun, spune Anoushka pe tonul distrat al cuiva care n-ar fi auzit nici dacă i-ar fi spus că ambele fete fuseseră decapitate în acea dimineață. Acum, în legătură cu manuscrisul ăsta...

Lila trage umerășul din toaletă. Apa încă se ridică până la buza vasului. Își scoate mănușile de cauciuc și se sprijină de dulap. Îl aude pe Truant lătrând în continuare și se întrebă dacă o să fie nevoie să le ducă iar o sticlă de vin vecinilor. Le-a dat șapte sticle în ultimele trei luni, în speranța că n-o să ajungă să o urască din tot sufletul.

– Când o să-mi poți trimite ceva? Părei foarte sigură luna trecută.

Lila își umflă obrajii.

– Hm, lucrez la el.

Urmează câteva momente de tăcere.

– Ascultă-mă, scumpo, nu vreau să par severă, spune Anoushka pe un ton sever. Te-ai descurcat extraordinar de bine cu prima carte, *Reconstruiește!* Și ți-au crescut vânzările după faptele deplorabile ale lui Dan. Presupun că ar trebui să-i fim recunoscătoare măcar pentru asta. Dar nu vrem să fim uitate, nu? Nu vrem să lansăm ceva nou atât de târziu încât să fie aproape ca și cum am luat-o de la capăt.

– O să... O să-l ai în curând.

– Cât de curând?

Lila privește în jur.

– În șase săptămâni?

– Hai să zicem trei! Nu trebuie să fie perfect, scumpo. Îmi trebuie doar o idee despre ceea ce faci. A rămas tot ghidul ăla, *Cum să fii fericit singur?*

– Hm, da.

– Multe sfaturi ca să trăiești bine în mod independent? Povestiri haioase despre întâlniri? Câteva anecdote fierbinți despre escapadele sexuale ale unei femei singure?

– Oh, da. Toate astea.

– De-abia aștept. Ard de nerăbdare. O să trăiesc în mod indirect prin aventurile tale. *Oh, pentru Dumnezeu, Gracie! Nu în coșul cel nou!* Trebuie să închid. Aștept e-mailul tău! Pupă pe toată lumea!

Lila închide telefonul și rămâne privind vasul de toaletă, încercând să determine apa să se scurgă prin puterea voinței. Când se așază, îl aude pe Bill urcând scările. Se oprește și îl poate auzi cum se pregătește să urce următoarea treaptă. El și mama au trăit într-o casuță de prin anii '50 la zece minute distanță – cu puțină mobilă, spațioasă și foarte luminoasă, iar pentru el etajele și înghesuiala din casa asta sunt o provocare zilnică.

– Scumpo?

– Da?

Lila afișează o expresie luminoasă și veselă.

– Nu-mi place să-ți aduc vești proaste, dar iar au venit vecinii să se plângă de câine. Și ceva foarte dezgustător se prelinge prin tavanul de la bucătărie.

Instalatorul pe care-l chemase de urgență își supsesse dinții, scosese patru scânduri din podea și descoperise, se pare, gaura în țeava din pământ. Golise întregul rezervor, o informase că avea nevoie de un sistem complet nou – *Ascultați ce vă spun, nu cred că vreți să mai stați mult timp cu baia așa, până și bunicul meu e mai tânăr* –, băuse două cești de ceai cu mult zahăr și îi ceruse 380 de lire. Lila începuse să-i spună *taxa pe Mercedes*. Orice meseriaș care vedea mașina sport vintage și foarte scumpă de la intrare adăuga numaidecât douăzeci și cinci la sută la prețul pe care îl stabilise.

- Deci aici e înfundată? întrebuse ea, mâzgăind cecul și încercând să nu calculeze în minte cum afecta această cheltuială bugetul lunar.

- Nu, problema trebuie să fie în altă parte, spusese omul. Totuși, nu poți s-o folosești, evident. Și toată instalația din baie trebuie schimbată. Și, dacă tot te ocupi de asta, poate că vrei să schimbi și parchetul. Îmi intră degetul mare printre scânduri.

Bill îi pusese mâna bătătorită pe umăr după ce închisese ușa după instalator.

- O să fie bine, spusese el, strângând-o ușor. Pentru Bill, acesta era un gest de susținere emoțională foarte profundă. Pot să te ajut, să știi.

- Nu e nevoie să mă ajuți, Bill, spusese ea, întorcându-se spre el cu un zâmbet vesel. Sunt bine. Totul e bine.

Bill oftase încet, apoi se întorsese cu mersul lui țeapăn în camera lui.

Bill locuia cu ele de trei luni, se mutase la scurt timp după ce murise mama ei. Fiindcă era vorba despre Bill, nu o făcuse din cauză că fusese găsit plângând în hohote, că uitase să mai mănânce sau că lăsase casa să cadă pe el. Se retrăsese pur și simplu în el însuși, transformându-se într-o versiune din ce în ce mai mică a fostului fabricant de mobilă, înalt și cu spatele drept, pe care-l cunoștea de treizeci de ani. Până când nu mai rămăsese din el decât o umbră.

- Mi-e dor de ea, spunea când Lila se ducea în vizită, plină de viață, încercând să insufle puțină energie în încăperile mult prea tăcute.

- Știu, Bill, răspundea. Și mie.

Adevărul era că nici pentru Lila nu era foarte ușor. Fusese un șoc pentru ea când Dan o anunțase că le părăsea. Când în cele din urmă aflase despre Marja, își dăduse seama că plecarea lui Dan fusese doar o adiere de vânt, ceva

ce abia dacă o atinsese. Abia reușise să doarmă în primele șase luni, mintea îi fusese ca un vârtej toxic de fire care în sfârșit se legau, de reproșuri, de teamă și de furie rece, de milioane de certuri mute rămase în mintea ei – certuri pe care Dan reușea întotdeauna cumva să le evite: *Nu în fața copiilor, Lila, da?*

Apoi, câteva luni mai târziu, toate astea păliseră în fața morții subite a Francescăi. Când îi sugerase lui Bill să se mute o vreme la ele, făcuseră amândoi eforturi să se asigure unul pe celălalt că făceau acest lucru doar ca ei să-i fie mai ușor cu fetele, iar el să-i ofere puțin ajutor până ce se obișnuia cu noul rol de mamă singură. Bill păstrase căsuța și se ducea aproape în fiecare zi să lucreze în șopronul lui ordonat din fundul grădinii, unde repara scaunele vecinilor și unde făcuse balustrade noi pentru scări, pentru ca fetele Lilei să nu cadă prin găurile largi ale celor de dinainte. Nici unul din ei nu vorbea despre momentul în care avea să se întoarcă la casa lui. Nu era ca și cum i-ar fi încurcat cu ceva viața Lilei (care viață?), iar prezența blândă a lui Bill oferea familiei care rămăsese un sentiment de stabilitate și continuitate de care aveau mare nevoie. Era ca un fel de ancoră pentru bărcuța lor care sălta zadarnic pe valuri, care aproape în fiecare zi părea că lua apă și că era instabilă, ca și cum, brusc, fără nici un avertisment, s-ar fi trezit plutind în largul mării.

Lila merge pe jos la școală. E prima zi înapoi după vacanță. S-a oferit să se ducă Bill, dar Lila are nevoie să-și facă numărul de pași (este zilnic bântuită de picioarele lungi ale Marjei, de talia ei încă definită). În plus, dacă își spune că trebuie să iasă ca să o ia pe Violet, poate să diminueze sentimentul de culpabilitate care o încearcă pentru că nici astăzi nu a scris nimic.

Amândoi știu motivul pentru care se oferă Bill: Lila detestă să se ducă la școală după-amiaza. Dimineața e în regulă: toată

lumea se grăbește, poate să lase fata și să plece repede. Dar momentul în care vine să o ia e prea dureros; își dă seama cât este de vizibilă, în asemenea măsură încât i se chircesc degetele de la picioare când se strânge împreună cu celelalte mame la porțile școlii. După ce s-a întâmplat, o lună întreagă a avut de îndurat clătănări din cap: *Nu pot să cred! Doamne, ce groaznic, îmi pare atât de rău!* Sau poate vorbe pe la spate: *Totuși, nu poți să-l învinovățești, nu?* Și, firește, a mai fost momentul în care s-a întâmplat totul, ca o glumă proastă, la doar două săptămâni după ce-i fusese publicată cartea, când era în mijlocul unei serii de interviuri promoționale în care vorbea despre cum să repara o căsnicie care și-a pierdut scânteia sub asaltul cerințelor slujbei și al copiilor. La două zile după ce Dan o părăsise, intrase posacă în locul de joacă și văzuse trei alte mămici, cu capetele aplecate ciorchine, citind un articol din revista *Elle*, intitulat cum altfel decât *Cum mi-am consolidat căsnicia*. Phillipa Graham – afurisita aia botoxată – se grăbise să ascundă revista la spate când o văzuse pe Lila și clipise exagerat, ca într-o pantomimă de nevinovăție. Iar cele două acolite ale ei, ale cărei nume nu și le putea aminti niciodată, abia reușiseră să-și stăpânească râsul. „Sper că bărbații voștri se molipsesc chiar în clipa asta de o boală venerică rezistentă la antibiotic, luată de la o cocotă masculină“, își spusese Lila și afișase un zâmbet, pregătindu-se să o întâmpine pe Violet când ieșea târând ghiozdanul după ea.

Săptămâni la rând simțise murmurul de fascinație îngrozită urmărind-o pe terenul de joacă, simțise capetele întorcându-se și bârfele șoptite în colțul gurii. Își ținuse capul sus, simțind cum i se făcea pielea de găină și cum începea să o doară maxilarul din cauza efortului de a menține zâmbetul rigid pe care și-l lipise pe față ca o mască de ghips. Mama ei își asumase sarcina de a duce fetele la întâlniri cu alți copii, explicându-le lui Celie și lui Violet și mamelor prietenelor acestora, când venea cu Citroënul

ei mic să le ia, că Lila avea mult de lucru și că aveau să se vadă la următoarea ocazie. Însă mama ei nu mai era.

Simțind nodul familiar în stomac, Lila își ridică gulerul pe lângă urechi și se oprește la marginea grupului înșirat pe lângă gard – mame, bone, câte un tată răzleț –, studiind intens telefonul și pretinzând că e captivată de un e-mail extrem de important. Este procedura-standard zilele acestea. Asta sau să ia cu ea câinele, care latră isteric la oricine se apropie la mai mult de douăzeci de metri.

„Mâine“, se gândește ea. „Mâine n-o să mai fie întreruperi. O să mă așez la birou la nouă și un sfert, când mă întorc după ce o duc pe Violet la școală, și nu o să mă ridic până ce nu o să scriu 2 000 de cuvinte.“ Încearcă să nu se gândească la faptul că și-a făcut deja exact aceeași promisiune cel puțin de trei ori pe săptămână în ultimele șase luni.

– Știam eu!

Ridică privirea. Aude un strigăt de încântare dinspre grupul de mame care așteaptă pe banca vopsită în culorile curcubeului de lângă leagăne. O vede pe Marja printre ele, aplecată în față în timp ce Philippa îi strânge brațul, radiind pur și simplu. Marja poartă un palton lung din cașmir și pantofi sport. Părul blond îi este prins lejer – și artistic – cu o clamă uriașă.

– Nu ai băut nimic la Nina, nu-i așa? Am al șaselea simț când vine vorba de asta.

Philippa râde. Tocmai își pune mâna pe stomacul Marjei când o observă pe Lila și se întoarce cu un gest teatral și murmură: Oh, Doamne! Îmi pare rău.

Marja se întoarce, urmărind privirea Philippei. Se înroșește.

Lila simte până în măduva oaselor ce se întâmplase, înainte ca mintea ei să apuce să proceseze. Privește ecranul telefonului fără să-l vadă. Inima începe să îi bată nebunește. „Nu. Nu. Nu se poate. Nu după tot ce a spus Dan. Nu le poate face așa

ceva.“ Dar orice urmă de îndoială a fost risipită de culoarea din obrajii Marjei.

Lila simte că i se face rău. E amețită. Nu știe ce să facă. Simte o nevoie copleșitoare de a se trânti la baza copacului aflat la doar câțiva pași distanță, dar nu vrea să o vadă așa celelalte mame. Simte presiunea încinsă a privirilor, așa că își lipește telefonul de ureche și se grăbește să pretindă că este prinsă într-o conversație.

– Da! Da, eu sunt. Ce plăcere să te aud! Minunat! Tu ce mai faci?

Vorbește și vorbește, fără să știe ce-i iese pe gură, întorcându-se cu spatele ca să nu mai vadă pe nimeni, cu un bâzâit strident în urechi. Apoi sare ca arsă în clipa în care Violet o trage de mână.

– Draga mea! Coboară telefonul de la ureche și o observă pe doamna Tugendhat lângă fiica ei. E totul în regulă? spune ea veselă, cu vocea prea ridicată, prea stridentă.

– De ce vorbeai dacă nu e nimeni la telefon? întreabă Violet, privind încruntată ecranul.

– A închis, se grăbește Lila să clarifice.

E convinsă că o să explodeze. Presiunea care se acumulează în ea este prea puternică și corpul n-o să-i reziste.

Doamna Tugendhat poartă un cardigan mișos cu mâneci liliac și o insignă galbenă din carton prinsă pe rever, pe care e scris *La mulți ani* cu un marker verde.

– Discutam cu Violet despre spectacolul de la sfârșitul anului. V-a spus că este povestitorul?

– Minunat! Minunat! spune Lila, întinzându-și fața într-un zâmbet forțat.

– Nu ne place să punem în scenă nașterea lui Iisus – încercăm să fim polivalenți zilele acestea. Știu că mai e mult până atunci – ei, poate că nu chiar atât de mult, doar patru luni –, dar știți cât de mult durează lucrurile astea.

- Știu, zice Lila.

- Te porți ciudat, spune Violet.

- Și *sunteți* reprezentanta părinților pentru departamentul de divertisment de când a plecat Frances de la Emmerdale. Nu că ea ar fi participat în mod regulat, în orice caz. Așa că Violet s-a gândit că v-ați putea ocupa dumneavoastră.

- Să mă ocup?

- De costumele pentru piesă.

- Costume, repetă Lila pe un ton liniar.

- Este o adaptare după *Peter Pan*.

Marja se îndepărtează de celelalte mame. Își strânge haina la mijloc și aruncă o privire rapidă și jenată înspre Lila. Hugo, fiul ei, o trage de mână când ajunge la poartă.

- Desigur, spune Lila.

I se declanșează un bâzâit puternic undeva în partea din spate a capului. Aproape că nu mai aude nimic altceva. Crede că e posibil ca ochii să i se fi umplut de lacrimi, pentru că totul în jur pare ciudat de sticlos.

- Acceptați? Oh, e fantastic! Violet nu era sigură că o să vreți.

- Nu îi place să vină la școală, zice Violet.

Lila își îndreaptă din nou atenția spre fiica ei.

- Cum? Nu spune prostii, Violet! Îmi place foarte mult să vin aici. E cea mai frumoasă parte din zi.

- I-ai dat patru lire lui Celie săptămâna trecută ca să vină ea să mă ia.

- Nu, nu. I-am dat surorii tale patru lire pentru că avea nevoie de patru lire. Fără legătură cu faptul că trebuia să te ia de la școală.

- Nu e adevărat. Ai zis că mai degrabă ți-ai roade singură degetele de la picioare, iar Celie a zis că vine ea dacă-i dai bani ca să-și ia o cafea din aia cu bezele de la Costa, apoi tu ai zis bine, fie și...

Zâmbetul dnei Tugendhat începe să pălească.

- Ajunge, Violet! Sigur, doamnă Tugendhat. Facem ce ați zis. Sigur că da.

Ceva se întâmplă cu mâna ei dreaptă. Se tot învârte în aer, în gesturi emfatice. Pare complet detașată de restul corpului ei.

Doamna Tugendhat zâmbește încântată.

- Ei bine, probabil o să începem la jumătatea modulului de după vacanța din octombrie, dar aveți destul timp să vă ocupați de costume până atunci, nu?

- Da! spune Lila. Da! Trebuie să plecăm. Ne grăbim puțin. Dar... mai vorbim. Cu siguranță o să vorbim. Și... la mulți ani! adaugă, arătând spre insigna din pieptul doamnei Tugendhat, apoi se îndreptă spre stradă.

- De ce o luăm pe aici? întreabă Violet, alergând ca să țină pasul. Întotdeauna mergem pe Frobisher Street.

Marja o luase pe Frobisher Street. Lila e convinsă că o să se prăbușească și o să moară dacă o să fie nevoită să se mai uite o singură dată la părul ăla blond, strălucitor și ciufulit.

- Aveam chef de o schimbare, spune ea.

- Chiar te porți foarte ciudat, zice Violet.

Se oprește și scoate din ghiozdan pachetul de chipsuri de rădăcinoase pe care probabil i l-a pus Bill în loc de pufuleți. Încearcă să le îmbunătățească dieta. Violet încetinește ca să mănânce, așa că trebuie să încetinească și Lila.

- Mamă?

- Da?

- Știai că Felix are viermi în fund? Și-a băgat degetul acolo în pauză ca să scoată unul și să ni-l arate. L-am văzut cum i se zbătea pe unghie.

Lila se oprește ca să digere informația. În mod normal, așa ceva ar fi făcut-o să urle. În clipa de față însă i se pare, sincer, cel mai puțin rău lucru care i s-a întâmplat pe parcursul acelei zile.

Se uită la fiica ei.

- L-ai atins?

– Bleah, nu! spune Violet și-și aruncă încă un chips în gură. I-am spus că o să stau la exact zece kilometri distanță de el pentru totdeauna. Și de ceilalți băieți. Toți sunt atât de scârboși!

Lila își trece încet palma peste față și scoate un oftat lung și tremurat.

– Să nu te schimbi niciodată, Violet, zice ea când poate vorbi din nou. Deja ești mult mai înțeleaptă decât am fost eu vreodată.